

**TRANSPARENCY
INTERNATIONAL**
BOSNA I HERCEGOVINA

PROCJENA SISTEMA INTEGRITETA

OPĆINA GORAŽDE

PROJEKAT SE FINANSIRA
OD STRANE EVROPSKE UNIJE

PROCJENA SISTEMA INTEGRITETA OPĆINA GORAŽDE

OVAJ PROJEKAT JE PODRŽAN
OD STRANE EVROPSKE UNIJE

© Transparency International Bosna i Hercegovina

BANJA LUKA

Gajeva 2

78000 Banja Luka

SARAJEVO

Mehmed-bega Kapetanovića Ljubušaka 4

71000 Sarajevo

www.ti-bih.org

OVO ISTRAŽIVANJE JE PROVEDENO UZ PODRŠKU
EVROPSKE UNIJE.

STAVOVI IZNESENI U OVOJ PUBLIKACIJI SU STAVOVI
TRANSPARENCY INTERNATIONAL, BOSNE I HER-
CEGOVINE, I NE ODRAŽAVAJU NUŽNO STAVOVE
EVROPSKE UNIJE.

SADRŽAJ

9	I UVOD
11	II O PROCJENI SISTEMA INTEGRITETA LOKALNE SAMOUPRAVE
17	III SAŽETAK
21	IV SITUACIONA ANALIZA
25	V SISTEM INTEGRITETA LOKALNE SAMOUPRAVE
	KLJUČNI AKTERI LOKALNE SAMOUPRAVE
26	1. OPĆINSKO VIJEĆE
29	2. LOKALNA IZVRŠNA VLAST
32	3. LOKALNA ADMINISTRACIJA
35	4. LOKALNE POLITIČKE PARTIJE
	FUNKCIJE NADZORA I ODGOVORNOSTI
38	5. POSTUPANJE PO ŽALBAMA
38	6. REVIZIJA
40	7. CENTRALIZOVANI NADZOR LOKALNE UPRAVE
41	8. ISTRAGA I OTKRIVANJE KORUPCIJE
42	9. PODIZANJE SVIJEŠTI I EDUKACIJA JAVNOSTI
43	10. DRUŠTVENA ODGOVORNOST
45	VI ZAKLJUČCI I PREPORUKE
49	VII IZVORI KORIŠTENI PRILIKOM IZRADE LIS PROCJENE

I UVOD

Procjena Sistema integriteta lokalne samouprave (LIS) je projekat koji je na nivou pilot projekta sproveden u pet zemalja od strane nacionalnih ogranaka *Transparency International-a* iz Afrike, Latinske Amerike, Evrope i Bliskog istoka kako bi se testirala relevantnost i primjenjivost pristupa LIS procjene u različitim nacionalnim i lokalnim kontekstima. Ovi pilot projekti su se odvijali između septembra i decembra 2013. godine.

Ova procjena integriteta se odosi na općinu Goražde kao jednu od 10 jedinica lokalne samouprave na prostoru Bosne i Hercegovine u kojoj Transparency International BiH vrši procjenu integriteta lokalne samouprave, u okviru projekta koji za cilj ima promovisanje antikorupcionih politika, kako na državnom tako i na lokalnom nivou. Jedna od komponenti projekta jeste procjena sistema integriteta u datim jedinicama lokalne samou-

prave kako bi se izvršila detaljna procjena prisutnosti i efikasnosti mehanizama za podsticanje transparentnosti, odgovornosti i integriteta, formulisale preporuke za unapređenje ovih mehanizama, te pomoglo u jačanju kapaciteta jedinica lokalne samouprave u cilju uspostavljanja planova integriteta kao jedne od najbitnijih mjera iz Akcionog plana za borbu protiv korupcije.

Zaposlenici Općine Goražde pružili su pomoć u dobijanju relevantnih informacija neophodnih za izradu izvješta-ja. Intervjui su obavljani sa predstavnicima općinske administracije i vijeća.

II O PROCJENI SISTEMA INTEGRITETA LOKALNE SAMOUPRAVE

Od ranih 1980-ih godina došlo je do rastućeg trenda prenosa ovlaštenja sa centralnog nivoa vlasti na lokalne uprave u vidu decentralizacije. Kao rezultat toga, lokalne vlasti su dobile veća ovlaštenja u donošenju odluka, primjeni i nadzoru nad primjenom propisa. Još uvijek je predmet rasprave pitanje da li je decentralizacija rezultirala većim stepenom korupcije u poređenju sa ustrojstvom centralizovanog upravljanja. Međutim, realnost je da je korupcija problem na svim nivoima vlasti. Bilo izabrani ili imenovani, zvaničnici se moraju suočiti sa odvajanjem svojih javnih dužnosti od privatnih interesa. Na lokalnom nivou ovo je otežano činjenicom da mnogi zvaničnici imaju ukorijenjene interese na

osnovu porodičnih, prijateljskih i poslovnih veza koje mogu uticati na donošenje odluka. Osim toga, u mnogim slučajevima primanja na nivou lokalne samouprave su niska u odnosu na državni nivo, dok institucije koje su osnovane u cilju pozivanja javnih službenika lokalne samouprave na odgovornost nisu uvijek dovoljne za ispunjavanje svoje dužnosti i podržavanja integriteta javnog sektora.

Funkcionalan sistem integriteta lokalne samouprave može igrati važnu ulogu u minimiziranju mogućnosti za korupciju na lokalnom nivou. Tipičan LIS sadrži skup ključnih aktera koji se mogu naći u većini struktura

lokalne samouprave, a to su: lokalna vijeća (skupštine), gradonačelnik ili odbornik (izvršna vlast), lokalna administracija, lokalne političke stranke, lokalni sudovi (pravosuđe) i policija. Sistem, takođe, obuhvata skup funkcija nadzora i odgovornosti koje je potrebno sprovesti kako bi se obezbijedilo djelovanje sistema integriteta lokalne samouprave. Ove funkcije uključuju razmatranje prigovora, reviziju lokalne uprave, nadzor od strane centralnih vlasti, istragu i otkrivanje korupcije, podizanje svijesti i edukaciju javnosti i društvenu odgovornost.

Zasnovan na pristupu TI-a primijenjenog prilikom ocjene Sistema nacionalnog integriteta, procjena LIS-a kombinuje prikupljanje zvaničnih i pouzdanih dokaza o učinku lokalne samouprave, akterima i institucijama za borbu protiv korupcije uz savjetodavni pristup, angažovanje ključnih aktera u istraživanju, zagovaranje i planiranje elemenata projekta.

S obzirom na raznolikost strukture lokalne samouprave širom svijeta, okvir za procjenu LIS-a stavlja snažan naglasak na fleksibilnost i prilagodljivost različitim strukturama lokalne uprave i kontekstima. U mnogim mjestima, na primjer, postoji ograničena podjela ovlaštenja između različitih grana lokalne vlasti i različiti nivoi autonomije u odnosu na više nivoe vlasti. Kao rezultat toga, uloga i odgovornost ključnih aktera, kao i nadležnosti za obavljanje funkcija nadzora i odgovornosti se mogu znatno razlikovati od mjesta do mjesta. Stoga se okvir za procjenu LIS-a može prilagoditi u cilju prepoznavanja ovih lokalnih varijacija.

CILJEVI

Ključni ciljevi procjene LIS-a su:

- (i) procjena postojanja i djelotvornosti postupaka i mehanizama za unapređenje transparentnosti, odgovornosti i integriteta u cilju borbe protiv korupcije na lokalnom nivou,
- (ii) pružanje preporuka o oblastima koje treba da se reformišu, i
- (iii) obezbjeđivanje osnova za akcioni plan jačanja integriteta na lokalnom nivou u saradnji sa ključnim lokalnim akterima.

METODOLOGIJA

Procjena LIS-a može se obaviti u jednoj ili više jedinica lokalne samouprave u datoj zemlji. U svakoj od jedinica lokalne samouprave koje se analiziraju, sprovodi se procjena dvije komponente: (1) lista ključnih aktera lokalne samouprave i (2) skup funkcija nadzora i odgovornosti.

1. KLJUČNI AKTERI LOKALNE SAMOUPRAVE

Procjena LIS-a fokusira se na šest "ključnih aktera lokalne samouprave" koji su prisutni u većini struktura lokalne samouprave. Za svakog od aktera, procjena pokriva tri dimenzije:

- ukupan kapacitet za djelovanje,
- uloga u doprinosu ukupnom integritetu sistema lokalne samouprave, i
- sopstvena interna uprava u smislu integriteta, transparentnosti i odgovornosti.

AKTER	KAPACITET	ULOGA U LIS-U	UNUTRAŠNJE UPRAVLJANJE		
			TRANSPARENTNOST	ODGOVORNOST	INTEGRITET
LOKALNA SKUPŠTINA					
IZVRŠNA VLAST					
LOKALNA UPRAVA					
LOKALNE POLITIČKE STRANKE					
LOKALNA POLICIJA					
LOKALNI SUDOVI					

2. FUNKCIJE NADZORA I ODGOVORNOSTI

Pored ključnih aktera, kao i zbog toga što se struktura lokalnih samouprava značajno razlikuje od mjesta do mjesta, procjena takođe pokriva šest ključnih funkcija nadzora i odgovornosti koje se sprovode od strane lokalnih i/ili regionalnih/državnih aktera zavisno od konteksta. Za svaku od ovih funkcija, procjena pokriva dvije dimenzije:

- kapacitet za obavljanje te funkcije (bilo od strane lokalnih aktera ili na državnom nivou),
- djelotvornost te funkcije (tj. koliko efikasno se funkcija zapravo vrši u praksi).

FUNKCIJA	KAPACITET	DJELOTVORNOST
POSTUPANJE PO ŽALBAMA		
REVIZIJA		
CENTRALIZOVANI NADZOR LOKALNE UPRAVE		
ISTRAGA I OTKRIVANJE KORUPCIJE		
PODIZANJE SVIJEŠTI I EDUKACIJA JAVNOSTI		
DRUŠTVENA ODGOVORNOST		

Za aktere, kao i za funkcije, svaka dimenzija sadrži niz pokazatelja od kojih se svaki pojedinačno ocjenjuje kvalitativno i korištenjem jednostavnog sistema semafora (zeleno - jak, žuto - prosječan, crveno - slab). Pokazatelji pokrivaju elemente pravnog okvira (zakoni) i stvarnog sprovođenja na terenu (praksa).

Sljedeći primjer je jedan od indikatora koji se koriste za procjenu lokalne izvršne vlasti:

AKTER	Lokalna izvršna vlast
DIMENZIJA	Transparentnost
BROJ POKAZATELJA	2.6.
NAZIV POKAZATELJA	Transparentnost budžeta
PITANJA ZA PROCJENU POKAZATELJA	U kojoj mjeri lokalna uprava predstavlja jasan i dostupan budžet? Da li postoji pravni okvir ili druge odredbe koje zahtijevaju od lokalne samouprave da sačini transparentan budžet koji građani i odbornici mogu lako razumjeti? Da li postoje jasne smjernice i/ili oblik u kom se predstavljaju budžetski podaci? U kojoj mjeri je budžet dostupan građanima i odbornicima i razumljiv u praksi?
JAK	 Lokalna uprava je obavezna da predstavi transparentan godišnji budžet koji je lako dostupan i razumljiv u praksi.
PROSJEČAN	 Lokalna uprava je obavezna da predstavi transparentan godišnji budžet, ali je u praksi budžet teško dostupan i/ili slabo razumljiv.
SLAB	 Ne postoji takva obaveza i budžet nije dostupan, odnosno dostupan je samo odbornicima.

Po metodologiji procjene LIS-a postoji ukupno 56 indikatora. Međutim, procjena LIS-a za Općinu Goražde sastoji se od ukupno 44 pokazatelja. Naime, indikatori za aktere "lokalni sudovi" i "lokalna policija" su izbrisani jer ovi akteri nisu dio institucionalne strukture jedinica lokalne samouprave nego su u nadležnosti i organizacioni dijelovi kantonalnih, odnosno federalnih ministarstava. S obzirom na to da je uloga ovih tijela ipak važna kada je u pitanju borba protiv korupcije, ona je ocijenjena kroz indikatore "funkcije nadzora i odgovornosti".

U cilju ocjene svakog pokazatelja, prikupljeni su podaci korištenjem različitih metoda, s naglaskom na pregled važećeg zakonodavstva, dokumenata javnih politika, izvještaja, postojećih analiza, te na intervju sa osobama koji su ključni izvori informacija.

Kada su svi pokazatelji ocijenjeni i dodijeljene odgovarajuće vrijednosti (jak, prosječan, slab), rezultati su

objedinjeni, a završna ocjena predstavljena u obliku kartice sa konačnim rezultatom.

KONSULTATIVNI PRISTUP I POTVRDA NALAZA

Proces procjene za Općinu Goražde je imao izražen konsultativni pristup sa ciljem uključivanja ključnih lokalnih aktera u općinskoj administraciji. Obzirom da je u samom procesu istraživanja došlo do manjih odlaganja u dostavljanju traženih podataka od strane općinske administracije, a usljed internih okolnosti, bilo je potrebno nešto više vremena za finalizaciju izvještaja. Općinski načelnik i zaposlenici Općine Goražde pokazali su susretljivost i efikasnost u saradnji sa predstavnicima TI BiH, koji su i autori ovog izvještaja.

Tokom istraživanja obavljani su intervjui sa osobama od kojih su se mogle dobiti ključne informacije o praksi u radu ključnih aktera i obavljanju funkcija nadzora

i odgovornosti, odnosno u kojoj mjeri se ono što je propisano zaista primjenjuje na terenu.

III SAŽETAK

KONTEKST SISTEMA INTEGRITETA LOKALNE SAMOUPRAVE

PROCJENA LIS-A: AKTERI I FUNKCIJE

KARTICA REZULTATA PROCJENE LIS-A ZA OPĆINU GORAŽDE

AKTER	KAPACITET	ULOGA U LIS-U	UNUTRAŠNJE UPRAVLJANJE
LOKALNA SKUPŠTINA	Green	Yellow	Yellow
LOKALNA IZVRŠNA VLAST	Green	Yellow	Yellow
LOKALNA ADMINISTRACIJA	Yellow	Green	Yellow
LOKALNE POLITIČKE PARTIJE	Yellow	Red	Yellow

FUNKCIJA	KAPACITET	DJELOTVORNOST
POSTUPANJE PO ŽALBAMA	Green	Yellow
REVIZIJA	Yellow	Yellow
CENTRALIZOVANI NADZOR NAD LOKALNOM UPRAVOM	Yellow	Red
ISTRAGA I OTKRIVANJE KORUPCIJE	Red	Red
PODIZANJE SVIJEŠTI I EDUKACIJA JAVNOSTI	Yellow	Red
DRUŠTVENA ODGOVORNOST	Red	Yellow

KLJUČNI NALAZI

Prema prikupljenim podacima i ocjeni različitih segmenata u skladu sa metodologijom, uočljivo je da su u Općini Goražde optimalno ocijenjene dimenzija unutrašnjeg upravljanja u lokalnoj izvršnoj vlasti, te kapacitet postupanja po pritužbama. S druge strane, kapacitet lokalne administracije, uloga i unutrašnje upravljanje u lokalnim političkim partijama, kapacitet i djelotvornost centralizovanog nadzora nad lokalnom upravom, kapacitet za istragu i otkrivanje korupcije, djelotvornost podizanja svijesti i edukacije javnosti, te kapacitet društvene odgovornosti ocijenjeni su kao slabi. Ostale oblasti su, u zavisnosti od indikatora, ocijenjene kao prosječne. U tom smislu, jednostavno je već samim pogledom utvrditi koje oblasti u procjeni zahtijevaju unapređenje, a koje su jake strane općinske administracije u Općini Goražde.

Posmatrajući konačne rezultate LIS istraživanja za Općinu Goražde, uočljivo je da postoji značajan prostor za poboljšanje funkcionisanja - bilo da se radi o dodatnom unapređivanju oblasti koje su ocijenjene kao prosječne, ili temeljnim promjenama u oblastima koje su ocijenjene kao slabe. U razgovoru sa predstavnicima općinske administracije kao najveći problemi istaknuti su:

- postojanje političkog pritiska na načelnika, zaposlenike općinske administracije, vijećnike i lokalne medije;
- nedovoljna zainteresovanost građana u segmentima u kojima administracija nastoji uključiti građane u procese odlučivanja (npr. prilikom donošenja budžetskih dokumenata ili regulacionih planova);
- nedovoljni finansijski i ljudski kapaciteti i prevaziđena sistematizacija (disbalans u odnosu namještenika i službenika);
- nepostojanje institucije koja bi se bavila pitanjima antikorupcije;
- nedovoljan rad na podizanju svijesti i zagovaranju za

borbu protiv korupcije;

- pasivnost civilnog društva u djelovanju u pravcu antikorupcije;
- nezainteresovanost lokalnih medija usljed političkog pritiska za objavljivanje informacija o otkrivanju i procesuiranju borbe protiv korupcije;
- nepostojanje kapaciteta za adekvatno vršenje nadzora nad radom lokalne vlasti;
- negativna percepcija građana i predstavnika općinske administracije o postojanju korupcije, uz istovremeno nedovoljnu aktivnost na podizanju svijesti i zagovaranju, te otkrivanju i procesuiranju korupcije.

PREPORUKE

1. Donijeti plan integriteta kao jednu od obaveza iz Strategije za borbu protiv korupcije;
2. Unaprijediti transparentnost objavljivanja relevantnih podataka u procedurama javnih nabavki, u skladu sa već postojećim pravilima, te u skladu sa odredbama novog Zakona o javnim nabavkama obavezno objavljivati godišnje planove nabavki na web stranici Općine;
3. Staviti prioritetan fokus na najlošije ocijenjene aktere i dimenzije u procjeni i utvrditi mogućnosti za njihovo poboljšanje i potencijalne pravce djelovanja;
4. Predložiti zakonsku intervenciju resornim ministarstvima u smislu promjena u djelovanju institucija za zapošljavanje: usljed utvrđenog disbalansa strukture ljudskih resursa u odnosu na broj nezaposlenih, bilo bi potrebno uskladiti potrebe tržišta rada i programe obrazovanja;
5. Prilagoditi budžetske dokumente građanima radi lakšeg razumijevanja istih – donošenje budžeta u formi tzv. budžeta za građane, koji će biti razumljiv i iz aspekta laika za ekonomska pitanja;
6. Unaprijediti proaktivnu transparentnost u procesima donošenja odluka lokalne vlasti, aktivno i blagovremeno oglašavati javne rasprave, kako bi se poboljšalo građansko učešće u procesima donošenja odluka;

7. Unaprijediti komunikaciju i saradnju sa lokalnim organizacijama civilnog društva, posebno u dijelu borbe protiv korupcije;

8. Unaprijediti i modernizovati komunikaciju općinske administracije sa javnošću – putem društvenih mreža, web stranice, mobilnih i web aplikacija i sl. – ali istovremeno i održavati tradicionalne načine komuniciranja, putem pamfleta, brošura, šalter sale i oglasnih ploča u Općini.

IV SITUACIONA ANALIZA

Ustavna struktura BiH uspostavljena je Opštim okvirnim sporazumom o miru zaključenim u novembru 1995., a potpisanim u decembru 1995. godine u Parizu. Aneks 4 ovog Sporazuma predstavlja Ustav BiH, a koji je stvorio kompleksnu strukturu koja se sastoji od dva entiteta: Federacije BiH (koju čini 10 kantona), Republike Srpske i kondominiuma dva entiteta, Brčko distrikta. Ovim putem je uspostavljena parlamentarna demokratija sa izrazito slabom centralnom vlašću.

Entiteti imaju jako visok stepen autonomije - imaju predsjednika, parlament, vladu i sudstvo. Oni su u početku imali sve ovlasti jedne države. Od 1996. godine do danas je veliki dio nadležnosti entiteta prenesen na državni nivo. Entiteti imaju nadležnost u oblasti civilne uprave, zdravstva, obrazovanja, policije, prostornog uređenja i brojnim drugim oblastima, dok su na držav-

nom nivou vanjska politika, odbrana, nadziranje granica, izbori, vanjskotrgovinska, fiskalna i monetarna politika, te druge oblasti.

Kantoni takođe imaju visok stepen autonomije - imaju svoju skupštinu i vladu. Vlada ima nadležnosti u oblasti zdravstva, obrazovanja, kulture i sporta, unutrašnjih poslova, te druge oblasti vezane za civilnu upravu. Često dolazi do preplitanja i sukoba federalnih i kantonalnih ministarstava i njihovih nadležnosti.

Zadnji nivo političke podjele Bosne i Hercegovine su općine/opštine. Država se sastoji od 137 općina, od kojih su 74 u Federaciji Bosne i Hercegovine, a 63 u Republici Srpskoj. Općine imaju vijeće, načelnika i svoje službe i uglavnom su obrazovane oko najznačajnijeg grada ili mjesta u području. Svaki kanton sastoji se od

više općina, a one se dijele na mjesne zajednice.

Općina Goražde je u sastavu Bosansko-podrinjskog kantona.

Općinsko vijeće i Općinski načelnik su organi vlasti koji svoju funkciju vrše u skladu sa ustavom, zakonima i Statutom Općine.

Općinsko vijeće je predstavničko tijelo građana i Općine koje se sastoji od 25 vijećnika. Vijećnike biraju građani neposrednim i tajnim glasanjem na višestranačkim, slobodnim i demokratskim izborima, na cijelom području Općine.

Općinski načelnik je izvršno-upravni organ i odgovoran je Vijeću i javnosti za obavljanje poslova iz djelokruga Općine. Općinskog načelnika biraju demokratskim putem birači na neposrednim i tajnim izborima na cijelom području Općine, na način utvrđen Zakonom. Mandat načelnika je četiri (4) godine.

Za obavljanje poslova iz svoje nadležnosti, poslova lokalne samouprave i upravnih poslova iz djelokruga Općine, kao i upravnih poslova prenesenih od kantona i Federacije, načelnik organizuje službe za upravu.

U sastavu Općine Goražde djeluju sljedeće opštinske službe:

- Služba za finansije, trezor i privredu;
- Služba za prostorno uređenje, stambeno-komunalne poslove i raseljena lica;
- Služba za boračko-invalidsku i socijalnu zaštitu;
- Služba za društvene djelatnosti, opću upravu i zajedničke poslove;
- Služba za geodetske, imovinskopravne poslove i katastar nekretnina;
- Služba za civilnu zaštitu i mjesne zajednice.

U općini se mogu formirati i mjesne zajednice. Mjesna zajednica se osniva kao oblik neposrednog učestvovanja građana u odlučivanju o lokalnim poslovima i osniva se za jedno naseljeno mjesto, više međusobno povezanih manjih naselja ili za veći dio naselja koji u odnosu na ostale dijelove čini zasebnu razgraničenu cjelinu. Organi mjesne zajednice su: Savjet mjesne zajednice i Zbor građana mjesne zajednice. Oni donose programe i planove rada, koji moraju biti usklađeni sa politikom, programima i planovima Općinskog vijeća i Općinskog načelnika. U Općini Goražde je formirano 20 mjesnih zajednica.

Na nivou FBiH je donesen Zakon o principima lokalne samouprave u FBiH, kojim se uređuju: definicija lokalne samouprave, samoupravni djelokrug, organi jedinica lokalne samouprave, međusobni odnosi vijeća i načelnika i jedinica lokalne samouprave, mjesna samouprava, finansiranje i imovina, javnost rada, neposredno učestvovanje građana u odlučivanju, upravni nadzor, saradnja jedinica lokalne samouprave i viših organa vlasti, odnos i saradnja federalnih i kantonalnih vlasti i jedinica lokalne samouprave, nadzor nad primjenom zakona, kao i druga pitanja.

U Zakonu se navodi da u vršenju vlasti i ostvarivanju prava i dužnosti građana kantonalne i vlasti jedinice lokalne samouprave djeluju zajednički na partnerskim osnovama, izuzev u oblasti administrativnog nadzora koji veže federalne i kantonalne vlasti u pogledu rada vlasti u jedinicama lokalne samouprave.

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su razmotriti inicijative, prijedloge i sugestije jedinica lokalne samouprave i o svom stavu i preduzetim aktivnostima obavijestiti jedinice lokalne samouprave u roku od 30 dana od dana prijema inicijative, prijedloga ili sugestije.

Jedinica lokalne samouprave ima pravo da izvršenje prenesenih nadležnosti prilagodi lokalnim uvjetima

kada to predviđa zakon, ili kada ih za to ovlaste nadležne federalne ili kantonalne vlasti.

Federalne, odnosno kantonalne vlasti dužne su u najvećoj mogućoj mjeri konsultovati jedinice lokalne samouprave u postupku donošenja propisa koji ih se direktno tiču. Konsultovanje, federalne, odnosno kantonalne vlasti vrše putem saveza općina i gradova (Savez općina i gradova FBiH i Savez opština i gradova RS).

Ovim Zakonom je dato pravo savezu općina i gradova, koji okuplja najmanje dvije trećine gradova i općina u Federaciji BiH (član 51), da djeluje kao zakonski zastupnik svojih članica pred vlastima u Federaciji BiH, da priprema prijedloge zakona i amandmane na prijedloge zakona, te da daje mišljenje i prijedloge u vezi sa raspodjelom javnih prihoda u dijelu koji se odnosi na finansiranje jedinica lokalne samouprave.

Općine imaju vlastitu nadležnost u: donošenju budžeta, urbanom i prostornom planiranju, osiguravanju komunalnih usluga, predškolskom i osnovnom obrazovanju, lokalnim putevima, prevozu učenika, bibliotekama, zelenim površinama, parkovima i muzejima, gradskim grobljima, kulturi i sportu, i dr.

Postoji i mogućnost prenosa poslova s federalne i kantonalnih vlasti na jedinice lokalne samouprave, ali uz prethodno obavezno konsultovanje organa lokalne vlasti (član 10.), prateći princip supsidijarnosti, uz obavezan prenos i finansijskih sredstava potrebnih za njihovo obavljanje (član 11. i 34.). Iako se u postojećim zakonima o lokalnoj samoupravi uopće ne spominje aspekt korupcije, to ne znači da se ova negativna društvena pojava ne manifestuje na lokalnom nivou. Istraživanja i prijave građana, kojima raspolaže TI BiH, pokazala su da je korupcija najzastupljenija upravo na lokalnom nivou. Samo odsustvo transparentnosti u procesu budžetiranja, donošenju prostornih planova, provođenju javnih nabavki, dodjele sredstava i sub-

vencija, te u brojnim drugim poslovima lokalne uprave navode na mogućnost lukrativnog ponašanja i pojavu korupcije. Stoga je jako značajno utvrditi i stanje postojećih antikorupcionih mehanizama u okviru jedinice lokalne uprave. Ovo se prvenstveno odnosi na primjenu postojećih zakona o slobodi pristupa informacijama, zakona o sprečavanju sukoba interesa, zakona o finansiranju političkih partija, te implementaciju mjera koje proizilaze iz strateških dokumenata koji tretiraju oblast borbe protiv korupcije.

Transparency International Bosne i Hercegovine je u periodu od januara 2012. do avgusta 2013. godine, sproveo projekat MAGG - Monitoring i zagovaranje za dobro upravljanje u BiH općinama. Rezultati istraživanja pokazali su da najveći broj jedinica lokalne samouprave spada u grupu „djelimično transparentnih“, tj. u grupu općina sa ostvarenim indeksom u vrijednosti od 51 do 75 od ukupnog broja indikatora (100). Općina Goražde je ostvarila 64 boda (indikatora) u indeksu vrijednosti, te se na taj način plasirala u grupu djelimično transparentnih općina.

Općina Goražde je ostvarila jako dobre rezultate u segmentima rada lokalne skupštine, koji je ocijenjen sa 79,17%, kao i u domenu saradnje sa civilnim društvom (91,67%). Rad lokalne administracije i načelnika općine je ocijenjen sa 60,00%, dok je saradnja sa lokalnim institucijama ocijenjena sa 53,33%. Najlošiji rezultati ostvareni su u domenu antikorupcionih mehanizama, sa 35,71%.

V SISTEM INTEGRITETA LOKALNE SAMOUPRAVE

Uputstvo za ocjenjivanje indikatora iz metodologije procjene LIS-a, koje najviše odgovara aktuелnoj situaciji u lokalnoj zajednici, je uvijek napisano pod navodnicima u kurzivu na početku svakog indikatora. Treba, međutim, napomenuti da ova uputstva za ocjenjivanje indikatora predstavljaju samo široke parametre koji služe kao osnov za uspostavljanje krajnje ocjene indikatora. U mnogim slučajevima samo neki od elemenata u citiranim rečenicama se mogu primijeniti na datu situaciju. Dio indikatora naslovljen kao “Komentar” daje neka neophodna razjašnjenja.

KLJUČNI AKTERI LOKALNE SAMOUPRAVE

1. OPĆINSKO VIJEĆE OPĆINE GORAŽDE

KAPACITET

1.1. ADEKVATNI RESURSI

U kojoj mjeri Općinsko vijeće ima adekvatne resurse za sprovođenje svojih obaveza u praksi? Postoje li odredbe za obuku vijećnika?

“Općinsko vijeće ima adekvatne resurse da efektivno sprovodi svoje obaveze. Edukacije vijećnika su sporadične.”

Komentar:

Općinsko vijeće ima adekvatne resurse koji omogućavaju izvršavanje obaveza – pitanje finansija riješeno je u okviru općinske administracije i u skladu sa odlukom iz 2003. godine. Prema istoj, naknada za rad općinskih vijećnika iznosi 90% od prosječne plaće u Bosansko-po-

drinjskom kantonu, pa je time i budžet za naknade općinskim vijećnicima u skladu sa budžetom na višem nivou. Ne postoje zamjerke na dosadašnje izvršavanje ovih obaveza prema vijećnicima.

Kada je riječ o edukaciji, postojali su planovi za edukaciju vijećnika na kvartalnoj bazi (tj. tri puta godišnje), skupa sa drugim lokalnim zajednicama, ali je dosad ista održana samo jednom, iako je bilo planirano da se nastavi u okviru još dvije općine.

1.2. LOKALNI IZBORI

U kojoj mjeri su lokalni izbori blagovremeni, slobodni, poštteni i reprezentativni?

“Lokalni izbori su blagovremeni, slobodni, poštteni i reprezentativni.”

Komentar:

Izbori u Općini Goražde sami po sebi su blagovremeni, slobodni, poštteni i reprezentativni. Izborni proces se sprovodi u skladu sa važećim regulativama i standardima, bez naročitih zapaženih opstrukcija, zloupotreba ili poteškoća u radu nadležnih tijela.

1.3. NEZAVISNOST

U kojoj mjeri je Općinsko vijeće nezavisno od izvršne vlasti?

“Općinsko vijeće nezavisno je od izvršne vlasti.”

Komentar:

Općinsko vijeće je u potpunosti samostalno i postoji jasna podjela. Na osnovu člana 38. Statuta Općine Goražde i člana 178. Poslovnika Općinskog vijeća Općine Goražde „Međusobni odnosi Vijeća i Načelnika se zasnivaju na principima međusobnog uvažavanja i saradnje, uz pojedinačnu odgovornost za ostvarenje vlastitih nadležnosti i zajedničku odgovornost za funkcionisanje Opštine“. Općinske službe pripremaju potrebne materijale i dostavljaju ih Vijeću.

ULOGA

1.4. NADZOR NAD IZVRŠNOM VLAŠĆU LOKALNE SAMOUPRAVE

U kojoj mjeri su vijećnici u mogućnosti da vrše i sprovode svoje odluke i funkciju nadzora?

„Općinski vijećnici imaju ovlaštenje da nadziru rad lokalne izvršne vlasti i do određene mjere su uspješni u vršenju ove dužnosti. Djelimično su u mogućnosti da provode svoje odluke.“

Komentar:

Vijećnici u Općini Goražde imaju zakonom definisanu ulogu nadzora nad radom izvršne vlasti, a u skladu sa Statutom Općine i Poslovníkom o radu Općinskog vijeća. Naime, u članu 187. Poslovnika Općinskog vijeća Općine Goražde: „Općinske službe za upravljanje su dužne da Općinskom vijeću daju podatke, obavještenja i odgovore na pitanja vijećnika iz svog djelokruga rada, kao i

podatke i drugu dokumentaciju koja je Vijeću potrebna za njegov rad“. S druge strane, nijedan vijećnik ne može direktno uticati na rad zaposlenika općinske administracije, već samo može vršiti provjeru.

1.5. ZASTUPLJENOST

U kojoj mjeri vijećnici predstavljaju interese i prioritete birača u praksi?

“Formalni uslovi za predstavljanje interesa i prioriteta birača u praksi su ispunjeni, ali u praksi situacija često nije zadovoljavajuća.“

Komentar:

Iako većina potencijalnih općinskih vijećnika u svojim kampanjama obećava povezanost sa građanima, to najčešće u praksi nije slučaj. U ranijim periodima, u Općini Goražde su se sjednice Općinskog vijeća često održavale u obaveznom prisustvu građana, ali to više nije slučaj. Rad Vijeća je javan, a Općinsko vijeće u trenutnom sastavu je i samoinicijativno obišlo mjesne zajednice u Općini.

UPRAVLJANJE

1.6. TRANSPARENTNOST OPĆINSKOG VIJEĆA

U kojoj mjeri građani mogu doći do informacija vezanih za Vijeće i vijećnike?

“Građani mogu lako da pristupe svim relevantnim informacijama o radu Općinskog vijeća.”

Komentar:

Javnost rada Općinskog vijeća garantovana je članom 19. Poslovnika o radu Općine Goražde, osim u izuzetnim slučajevima propisanim zakonom. Javno se objavljuju dnevni red i tačke rasprave za svako zasjedanje. Također, sjednice se javno prenose putem radija i televizije. Građani mogu da prisustvuju sjednicama uz prethodnu najavu, izuzev u slučajevima kada se raspravlja o povjerljivim podacima.

1.7. ODGOVORNOST OPĆINSKIH VIJEĆNIKA

U kojoj mjeri su općinski vijećnici odgovorni za svoje postupke u praksi?

“Općinski vijećnici nisu odgovorni za svoje postupke u praksi.”

Komentar:

Ne postoji formalan mehanizam uz pomoć kojeg bi se građani mogli žaliti na rad i postupke vijećnika u smislu direktne odgovornosti prema njima (ovo isključuje krivičnu i građansko-pravnu odgovornost). U praksi je, na primjer, bila posebno problematična procedura izrade regulacionog plana za Općinu Goražde, usljed nesuglasica između predlagača plana i izvršioaca.

1.8. INTEGRITET OPĆINSKIH VIJEĆNIKA

U kojoj mjeri je obezbijeđen integritet općinskih vijećnika?

“Postoje neki od propisa koji se tiču sukoba interesa, poklona i usluga i prijave imovine.”

Komentar:

Vijećnici u Općini Goražde podliježu jedino obavezi popunjavanja imovinskog kartona, u skladu sa Izbornim zakonom BiH (“član 15.7 (1) Svaki kandidat za izbornu funkciju na nivou Bosne i Hercegovine ili na nivou entiteta dužan je, u roku od 15 dana od dana prihvatanja kandidature za izbore, podnijeti Centralnoj izornoj komisiji BiH, na određenom obrascu, potpisanu izjavu o svom ukupnom imovinskom stanju (...”). Općinsko vijeće Općine Goražde je u toku 2009. godine usvojilo Etički kodeks za izabrane zvaničnike Općine Goražde. Kada su u pitanju odredbe za zaštitu integriteta, Kodeks nalaže od izabranih zvaničnika da pri obavljanju diskrecionih ovlaštenja neće za sebe ni za druga lica pribavljati bilo kakve pogodnosti. Kodeks se, također, dotiče i sukoba interesa, zabranu uzimanja i davanja mita i svakog drugog ponašanja koje bi se moglo podvesti pod aktivno ili pasivno podmičivanje, te da se od izabranih zvaničnika traži da javne resurse koriste na efikasan i ekonomičan način, isključujući njihovo korištenje u privatne svrhe. Praćenje Kodeksa vrši Etička komisija koju imenuje Općinsko vijeće. Nadalje, Kodeks definiše i provjere nakon prijave kršenja istog od strane izabranih zvaničnika, kao i sankcije prema prekršiteljima.

2. LOKALNA IZVRŠNA VLAST

KAPACITET

2.1. JASNE FUNKCIJE

U kojoj mjeri izvršna vlast ima jasnu i realističnu strategiju/akcioni plan i koherentan skup funkcija?

“Izvršna vlast ima jasnu i realističnu strategiju.”

Komentar:

Općina Goražde ima usvojenu Strategiju održivog razvoja za period 2012 - 2016. godina i akcioni plan za njenu sprovedbu. Ista je dostupna na zvaničnoj stranici Općine Goražde. Strategija jasno formuliše prioritete Općine za navedeni period. Za praćenje implementacije Strategije oformljen je Tim za implementaciju Strategije održivog razvoja Općine Goražde za period 2012 - 2016. godina. Zadatak Tima je da vrši stalno praćenje implementacije projekata iz Strategije, te da u svom radu koordinira sve aktere u zavisnosti od specifičnosti projekata u cilju efikasnije realizacije. Bitno je naglasiti da Općina Goražde, pored pomenute strategije, ima usvojene i sektorske strategije: Lokalni akcioni plan za biodiverzitet – LBAP

Goražde, Lokalni ekološki akcioni plan – LEAP Goražde, Plan privlačenja investicija, Program kapitalnih investicija, Strategija razvoja omladinske politike, Strategija razvoja turizma u Gornjem Podrinju, te Strategija za izgradnju partnerstva i saradnju sa građanima. Strategije iz oblasti sporta i kulture su na kantonalnom nivou. Kada je u pitanju budžet Općine Goražde, u tekućoj godini objavljuje se nacrt budžeta za iduću godinu, kao i budžetski kalendar.

2.2. RASPOLOŽIVA SREDSTVA

U kojoj mjeri izvršna vlast ima pristup sredstvima koja su neophodna da sprovede svoje funkcije i ispuni stratešku viziju?

“U praksi često nije moguće ostvariti pristup sredstvima, obzirom da u velikoj mjeri zavise od političke volje.”

Komentar:

Kada je riječ o korištenju sredstava od strane izvršne vlasti, iako postoje zakonske odredbe, u praksi vlast često nema pristup sredstvima u određenim segmentima, jer je njihovo odobravanje u velikoj mjeri zavisno od političke volje donosilaca odluka.

ULOGA

2.3. UPRAVLJANJE LOKALNOM ADMINISTRACIJOM

U kojoj mjeri lokalna izvršna vlast efikasno provodi svoju ulogu u smislu pružanja djelotvornog nadzora i podrške lokalnoj administraciji?

„Izvršna vlast je djelimično aktivna u stvaranju uslova za rad lokalnog javnog sektora koji se rukovodi visokim nivoom transparentnosti, odgovornosti, integriteta i uključenosti, ali te aktivnosti ne rezultiraju konkretnim poboljšanjima.“

Komentar:

Odredene aktivnosti (uglavnom propisane zakonom i internim aktima) se preduzimaju u cilju što uspješnijeg i djelotvornijeg upravljanja ljudskim resursima i uspostavljanju procedura koje za cilj imaju što efikasnije obavljanje dužnosti službenika u lokalnoj administraciji, kao i pospješivanje transparentnosti i integriteta u njihovom radu. Postojećom regulativom jasno su utvrđene ovlasti, ali i odgovornosti državnih službenika, sistem unapređenja državnih službenika, kao i sistem polugodišnjeg/godišnjeg ocjenjivanja rada. Ipak, Zakon o državnim službenicima i namještenicima u velikoj mjeri štiti administraciju od drastičnih sankcija, što otežava djelotvornost praksi nadzora i kontrole, te bi u tom smislu trebalo poduzeti adekvatne aktivnosti u cilju izmjene zakonske regulative koja reguliše ovu oblast.

2.4. NADZOR NAD PRIVATNIM PRUŽAOCIMA JAVNIH USLUGA

U kojoj mjeri lokalna izvršna vlast efikasno provodi svoju ulogu u smislu pozivanja privatnih pružalaca javnih usluga na odgovornost za izvršenje ugovorenih usluga?

„Lokalna izvršna vlast je donekle efikasna u pozivanju na odgovornost privatnih pružalaca usluga.“

Komentar:

Privatni pružaoci javnih usluga se angažuju nakon provedene procedure javnog poziva/tendera, a kontrola se provodi na osnovu praćenja ugovorom definisanih odnosa čiju realizaciju nadgledaju za to zaduženi zaposlenici Općine. Mehanizmi i postupci provjere poštivanja ugovorenih obaveza i realizovanja ugovorenih usluga kanaliziraju se kroz posredan ili neposredan nadzor od strane nadležnih općinskih službi za upravu, a uglavnom se sastoje u poduzimanju odgovarajućih pravnih radnji u skladu sa ugovorima ili pravnim propisima. Za svaki tender se komisijski pravi Zapisnik o sprovedenim poslovima. Pored navedenog, ne postoje dodatni mehanizmi osiguranja kvalitete pruženih usluga. Do sada nije zabilježen slučaj aktiviranja bankovnih garancija od strane Općine kao investitora prema izvođačima radova.

2.5. REGULISANJE RADA LOKALNIH PRIVREDNIH SUBJEKATA

U kojoj mjeri lokalna uprava efikasno provodi svoju ulogu u regulisanju lokalnih preduzeća na ravnopravan i djelotvoran način?

„Propisi kojima se reguliše rad lokalnih preduzeća se uglavnom primjenjuju, ali u određenim slučajevima loša poslovna politika vodi do gubitaka.“

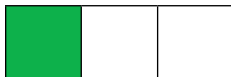
Komentar:

Najveći dio propisa koji regulišu rad lokalnih preduzeća, kao i njihova primjena, vezano je za rad viših nivoa

vlasti (prvenstveno kantona). Iako je primjena propisa i rad inspektora uglavnom dosljedan i nediskriminatoran, s vremenom na vrijeme se pojavljuju žalbe od strane privrednika na nekorektan odnos i selektivnu primjenu propisa od strane lokalne uprave što može neke privredne subjekte staviti u neravnopravan položaj u odnosu na druge.

UPRAVLJANJE

2.6. TRANSPARENTNOST BUDŽETA

U kojoj mjeri lokalna vlast predstavlja jasan i dostupan budžet?

“Lokalna vlast djeluje proaktivno u pogledu budžeta.”

Komentar:

Budžet Općine Goražde donosi se na transparentan način i dostupan je u više izvora – objavljuju se i forma nacrti i forma prijedloga na službenoj internetskoj stranici, kao i putem biltena. Općinska Služba za finansije, trezor i privredu provodi javne rasprave prilikom usvajanja budžeta. Na stranici Općine dostupni su svi budžetski dokumenti.

2.7. ODGOVORNOST LOKALNE IZVRŠNE VLASTI

U kojoj mjeri je lokalna izvršna vlast odgovorna za svoje postupke?

“Lokalna izvršna vlast je djelimično odgovorna za svoje postupke u praksi.”

Komentar:

Kao što je navedeno, lokalna vlast redovno provodi konsultacije prilikom usvajanja budžeta, ali u praksi je situacija nepovoljna kada je riječ o zainteresovanosti i odazivu građana, pa predstavnici općinske administracije intenzivno rade na planiranju uvođenja građanskog budžeta u Općini. Načelnik je otvoren za komunikaciju sa građanima i svakog petka prima zainteresovane stranke, a uvedena je i redovna praksa jednodnevne funkcije „učenic-načelnik“ – svakog mjeseca učenik generacije iz osnovne ili srednje škole obavlja jednodnevnu dužnost načelnika, odnosno, prati načelnika i ravnopravno učestvuje u njegovim svakodnevnim aktivnostima (uz prethodno dobijene upute). Pored toga, postoje standardni komunikacioni kanali za primjedbe na rad izvršne vlasti, poput sandučića za primjedbe, slanja poštom itd.

2.8. INTEGRITET IZVRŠNE VLASTI

U kojoj mjeri je obezbijeđen integritet izvršne vlasti?

“Postoje mehanizmi i kodeksi kojima se obezbjeđuje integritet izvršne vlasti.”

Komentar:

Kada govorimo o Planovima integriteta, u općini Goražde nije usvojen pomenuti Plan, iako je to obaveza koja proističe iz državne Strategije za borbu protiv korupcije 2009 - 2014. Trenutno, u Općini Goražde primjenjuju se Kodeks ponašanja i Pravilnik o reprezentaciji. ISO

9001:2008 predstavlja potvrdu kvaliteta javne uprave u ovoj Općini i u nekoliko godišnjih kontrolnih eksternih revizija potvrđeno je da Općina održava kvalitet propisan standardom. ISO standard podrazumijeva stalno unapređenje kvalitete usluge, a odnosi se na: bolju sliku građana o javnoj upravi, brzo uočavanje uskih grla u organizaciji i njihovo pravovremeno otklanjanje, transparentnost sistema upravljanja, fokus na ključne procese u pojedinim odjelima i njihovo standardizovanje, definisanje načina prikupljanja informacija od strane građana i drugih zainteresovanih strana, te definisanje komunikacijskih protokola i kanala, bolja kontrola nad nabavom i dobavljačima, izvođenje nezavisne unutrašnje kontrole, bolja saradnja i komunikacija među pojedinim odjelima itd.

3. LOKALNA ADMINISTRACIJA

KAPACITET

3.1. ADEKVATNI RESURSI

U kojoj mjeri lokalna administracija ima adekvatne finansijske, infrastrukturne i ljudske resurse da bi efikasno obavljala svoje dužnosti?

„Općinska administracija ima adekvatnu bazu finansijskih, infrastrukturnih i ljudskih resursa za efikasno vršenje svojih obaveza“.

Komentar:

U Općini postoji nedostatak resursa, prije svega, finansijskih i ljudskih – postojeća sistematizacija je ograničavajuća i postoji realna potreba u praksi za još desetak zaposlenika. Taj disbalans vodi porijeklo još od ranijeg perioda klasifikacije i sistematizacije (u smislu namještenika i službenika). Novi trendovi koji se moraju provesti radi unapređenja uprave zahtijevaju i dodatne ljudske resurse. Trenutno je u Općini Goražde zaposleno ukupno 112 ljudi, od čega je 68 namještenika i 44 državna službenika. Budžet za 2015. godinu iznosi ukupno 8.138.710,00 KM (uključujući kapitalne izdatke i budžetsku rezervu), 2.118.660,00 KM iznose izdvajanja za bruto plate i naknade plata, dok se dodatnih 351.640 KM izdvaja za naknade troškova zaposlenih (troškovi prevoza i smještaja, toplog obroka, regresa itd).

3.2. NEZAVISNOST

U kojoj mjeri je lokalna administracija nezavisna od spoljašnjih uticaja?

„Lokalna administracija u određenoj je mjeri slobodna od spoljašnjih uticaja.“

Komentar:

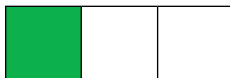
Procedure zapošljavanja zasnivaju se na Zakonu o državnoj službi FBiH i Zakona o namještenicima u organima državne službe FBiH. Politički uticaj se često osjeti i u vidu pritiska na zaposlenike, ali načelnik ističe

njihovu obavezu da rade svoj posao i da ne podliježu političkom uticaju.

ULOGA

3.3. OBEZBJEĐENJE TRANSPARENTNOSTI I INTEGRITETA U JAVNIM NABAVKAMA

U kojoj mjeri postoji efikasan zakonski okvir koji bi osigurao transparentnost i integritet u postupcima javnih nabavki?

„Postoji uređen sistem javnih nabavki na lokalnom nivou, proces javnih nabavki se vrši na otvoren, blagovremen i fer način.“

Komentar:

Sistem javnih nabavki u Općini Goražde je usklađen sa odredbama Zakona o javnim nabavkama. U dosadašnjim procedurama, poštovao se stari Zakon o javnim nabavkama BiH. Novi Zakon o javnim nabavkama BiH (Službeni glasnik BiH br. 39/14) je usvojen u maju 2014. godine, dok je njegova primjena predviđena krajem novembra 2014. godine. Prema odredbama novog Zakona o javnim nabavkama doći će do određenih izmjena, kao npr., dosad javno objavljivanje plana nabavki nije bilo obavezno, a prema novom Zakonu postaje obavezno, i to dva mjeseca nakon usvajanja budžeta. Shodno odredbama starog Zakona o javnim nabavkama u Općini postoji interni plan nabavki, ali on nije javno objavljan. U protekloj godini nije zabilježena nijedna žalba pri Uredu za razmatranje žalbi i sve zakonom propisane procedure se uredno provode, te nije zabilježen niti jedan slučaj sukoba interesa. Kada govorimo o komisijama za javne nabavke, uspostavljanje i rad komisije za javne

nabavke se reguliše podzakonskim aktom koji donosi Vijeće ministara BiH. Prema usvojenom Pravilniku o uspostavljanju i radu komisije za nabavke (Službeni glasnik BiH br. 103/14) ugovorni organ je dužan da internim aktom u formi odluke ili rješenja imenuje komisiju u postupku javnih nabavki. Broj članova komisije je najmanje tri ili neki drugi neparan broj.

3.4. UNAPREĐENJE DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI I UČEŠĆA

U kojoj mjeri javna uprava podstiče mehanizme društvene odgovornosti koji građanima omogućavaju da komuniciraju i podnose zahtjeve lokalnoj vlasti?

“Postoje određeni primjeri promovisanja inicijativa društvene odgovornosti i učešća građana u procesima odlučivanja.“

Komentar:

Općina Goražde nastoji uključivati građane u procese odlučivanja – dosad je to bio najčešći slučaj sa donošenjem budžetskih dokumenata, ali postoji i primjer donošenja Odluke o proglašenju općine Goražde gradom. To je bio proces u kojem su ravnopravno učestvovali i građani svojim prijedlozima i komentarima i prisustvom na javnoj raspravi koja je održana krajem decembra 2013. godine. Pored toga, postoje i brojni drugi akti koji zahtijevaju učešće većeg broja građana – npr. regulacioni planovi. Statutarne odredbe otvaraju naizgled široke mogućnosti građanima da ostvare komunikaciju sa lokalnim vlastima i da podnose i realizuju svoje zahtjeve. Međutim, u praksi postoji značajna neupućenost građana u načine aktiviranja određenih mehanizama. Ovo u praksi uzrokuje da često odaziv građana i njihova

zainteresovanost za učešće u procesima odlučivanja nije na zadovoljavajućem nivou. Informacija o održavanju i dnevnom redu sjednice Općinskog vijeća se u praksi objavljuje 4 do 7 dana prije održavanja sjednice, a prema Pravilniku Općinskog vijeća, građani imaju slobodan pristup sjednicama u dijelu sale predviđenom za slušaocce, izuzev kada se razmatra o podacima koji su označeni kao povjerljivi.

3.5. PRIKUPLJANJE JAVNIH PRIHODA

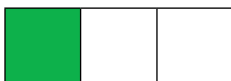
U kojoj mjeri je prikupljanje lokalnih javnih prihoda pošteno i transparentno?

„Način prikupljanja lokalnih javnih prihoda je u potpunosti jasan i pošten.“

Komentar:

Pravni okvir za prikupljanje lokalnih prihoda se uglavnom donosi na višim nivoima vlasti i u velikoj mjeri je transparentan i dostupan javnosti. Takođe, sistem prikupljanja ostalih lokalnih izvornih prihoda (komunalne takse, naknade, porez na nepokretnosti i sl.) jasno je definisan i primjenjuje se u praksi. Građanima su na službenoj internet stranici Općine dostupni obrasci zahtjeva na kojima je transparentno naveden iznos koji je potrebno uplatiti za određenu uslugu.

3.6. ZAŠTITA ZEMLJIŠNIH I IMOVINSKIH PRAVA

U kojoj mjeri su zemljište i imovinska prava zaštićeni

od strane lokalne vlasti?

“Propisi o lokalnom građevinskom zemljištu, imovini i prostornom planiranju su jasni i transparentni, te je prisutan otvoren mehanizam na raspolaganju građanima za osporavanje odluka lokalnih vlasti o korišćenju zemljišta koji se sprovodi u praksi.”

Komentar:

Pitanja građevinskog zemljišta i prava povezanih s njim regulisana su Zakonom o prostornom uređenju i građevnj u BPK Goražde, kojim se predviđaju mehanizmi žalbe i u tom smislu postoji mogućnost zaštite prava građana. Eksproprijacija zemljišta takođe se vrši u skladu sa zakonskim propisima, a naknada za ekspropisano građevinsko zemljište određuje se u novcu prema tržišnoj cijeni takvog zemljišta na području gdje se vrši eksproprijacija. Traženi podaci se uzimaju od porezne uprave područja na kojem je predviđena eksproprijacija.

UPRAVLJANJE

3.7. JAVNOST UPRAVE

Postoji li transparentnost po pitanju upravljanja finansijama, ljudskim resursima i podacima unutar lokalnog javnog sektora?

„Ne postoji zvanična zakonska regulativa, već samo interni propisi.“

Komentar:

Propisi koji regulišu objavljivanje podataka o imovini odgovornih službenika ne postoje, već se ovakva pitanja

unutar Općine Goražde regulišu internim propisima. Međutim, informacije o transparentnosti rada u upravljanju finansijama, ljudskim resursima i podacima u javnim preduzećima (ustanovama) i samoj administraciji nisu poznati i dostupni. Ono u što je moguće ostvariti uvid jesu npr. procedure javnih nabavki, obzirom da građani imaju pravo tražiti uvid u dokumentaciju. Predstojećom reformom, nakon usvajanja izmjena Zakona o javnim nabavkama, informacije o rezultatima neće se samo slati Agenciji za javne nabavke, već i objavljivati na stranici.

3.8. ODGOVORNOST LOKALNIH SLUŽBENIKA

U kojoj mjeri su lokalni službenici u praksi odgovorni za svoje postupke?

„Postoje jasni propisi koji obezbjeđuju da službenici općinske administracije moraju da podnose izvještaje i budu odgovorni za svoje postupke.“

Komentar:

Propisi kojima se obezbjeđuje integritet izvršne vlasti su Etički kodeks za državne službenike u FBiH; Zakon o državnim službenicima i namještenicima i dr. Općina nema usvojen Plan integriteta, iako je to obaveza koja proističe iz državne Strategije za borbu protiv korupcije 2009 - 2014. Na kraju svake godine, svi zaposlenici podnose izvještaj o radu tokom godine prema rukovodiocu nadležne službe, te generalni izvještaj prema načelniku i Općinskom vijeću. Internim aktima regulisani su mehanizmi žalbe građana – oni mogu podnositi primjedbe i prigovore na rad bilo kojeg službenika (anonimno ili direktno), a prema prijavama se provode procedure internog postupka provjere i preduzimaju

odgovarajuće mjere.

3.9. INTEGRITET SLUŽBENIKA ADMINISTRACIJE

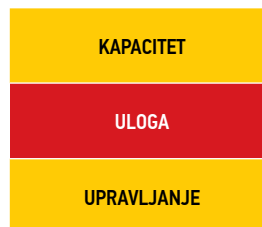
U kojoj mjeri je osiguran integritet lokalnih službenika?

„Integritet lokalnih službenika osiguran je u mjeri u kojoj to interni akti propisuju.“

Komentar:

Integritet službenika osigurava se Etičkim kodeksom za državne službenike u FBiH koji je donijela Agencija za državnu službu, ali i internim aktima Općine Goražde, a kojima su regulisana pitanja sukoba interesa, poklona, neovlaštene upotrebe općinske imovine, kao i zapošljavanje članova porodice. Građani na raspolaganju imaju mehanizme prijave (direktno ili anonimno) općinskih službenika i po tim prijavama se postupa.

4. LOKALNE POLITIČKE STRANKE

KAPACITET

4.1. ADEKVATNOST RESURSA

U kojoj mjeri finansijska sredstva koja su dostupna političkim strankama omogućavaju djelotvornu političku konkurenciju?

„Resursi predviđeni za političke stranke su adekvatni, ali transparentnost raspodjele nije optimalna.“

Komentar:

Finansiranje političkih stranaka je regulisano Zakonom o finansiranju političkih stranaka BiH¹. Općina Goražde je finansirala lokalne političke partije sa 18.000 KM u 2014. godini, što je vidljivo iz budžeta Općine Goražde za 2014. godinu, objavljenog u Službenim novinama Općine Goražde br. 10/13, ali nije precizirano u kojim omjerima su raspođena sredstva.

4.2. NEZAVISNOST

U kojoj mjeri su lokalne političke stranke slobodne od neželjenog vanjskog uticaja na njihove aktivnosti?

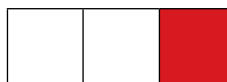
„Lokalne političke stranke su donekle slobodne od neželjenog vanjskog uticaja na njihove aktivnosti.“

Komentar:

Sloboda političkih stranaka u djelovanju može biti podložna uticajima, naročito u slučaju manjih političkih stranaka ili posebnih zahtjeva jačih koalicionih partnera, ili pak postojanja pritiska od strane uticajnih pojedinaca na nivou lokalne zajednice ili širem nivou čime se aktivnosti stranke mogu usmjeriti u određenom pravcu. Pritisak sa viših nivoa vlasti je posebno izražen u Općini Goražde ako se uzme u obzir činjenica da općina čini većinu teritorije i stanovništva Bosansko – podrinjskog kantona, te da je administrativni centar kantona.

ULOGA

4.3. AGREGACIJA INTERESA I PREDSTAVLJANJE

U kojoj mjeri lokalne političke stranke sažimaju i predstavljaju širok spektar društvenih interesa na lokalnom nivou?

„Političke stranke se uglavnom baziraju na klijentelizmu i uskim interesima, te se kroz rad vijećnika nastoji nametnuti politika stranke.“

Komentar:

Kroz gore pomenuti problem uticaja stranke na vijećnike, postoji interes i nastojanje da se djeluje na rad Općinskog vijeća. Ne postoji zastupanje društvenih interesa u praksi.

¹ Zakon o finansiranju političkih stranaka, Službeni glasnik BiH, br. 22/00

UPRAVLJANJE

4.4. TRANSPARENTNOST POLITIČKIH STRANAKA/KANDIDATA

U kojoj mjeri je prisutna transparentnost u djelovanju lokalnih političkih stranaka?

„U praksi, transparentnost nije na zadovoljavajućem nivou.“

Komentar:

Kao što je već navedeno u pitanju 4.1., finansiranje političkih stranaka iz općinskog budžeta nije dovoljno transparentno u smislu raspodjele sredstava, a naročito je problematično i pitanje finansiranja iz privatnih izvora. Općinski vijećnici iznos od 10% paušala usmjeravaju na stranku kojoj pripadaju. Postoji mogućnost da građani postavljaju upite, ali ne i obaveza proaktivnog objavljivanja.

4.5. ODGOVORNOST LOKALNIH POLITIČKIH STRANAKA

U kojoj mjeri postoji djelotvoran nadzor nad lokalnim političkim strankama?

„U praksi ne postoji djelotvoran nadzor nad lokalnim političkim strankama.“

Komentar:

Centralna izborna komisija je zakonom ovlašćeno tijelo za praćenje i nadzor nad djelovanjem i finansiranjem političkih partija². S tim u vezi, Centralna izborna komisija uspostavlja Službu za reviziju finansiranja političkih partija koja pregleda i kontroliše finansijske izvještaje koje podnose političke partije i obavlja reviziju finansiranja političkih partija. U praksi, ovo tijelo nema adekvatne kapacitete i ne pruža sve informacije za koje je obavezno po zakonu tako da je nekad nemoguće ostvariti uvid u relevantne podatke koji se tiču stranaka i izvora njihovog finansiranja.

4.6. IMENOVANJE I IZBOR LOKALNIH KANDIDATA

U kojoj mjeri su kandidati za lokalne izbore izabrani na transparentan i pošten način?

„Kandidati se biraju na transparentan način.“

Komentar:

Diskreciona i interna pravila političkih stranaka regulišu navedena pitanja, a nesporno je da u velikoj mjeri ulogu u izboru igra neposredni uticaj stranačkog rukovodstva prilikom formiranja kandidatskih lista, ili pak favoritizam spram pojedinaca. Ne može se ni u jednom slučaju političke stranke govoriti o kandidatima koji su izabrani na neki sveobuhvatan i transparentan način, poput internog glasanja cjelokupnog članstva stranke na lokalnom nivou.

² Član 10. Zakona o finansiranju političkih partija u Bosni i Hercegovini, Službeni glasnik BiH, broj 95/12

FUNKCIJE NADZORA I ODGOVORNOSTI

5. POSTUPANJE PO PRITUŽBAMA

KAPACITET

5.1. PRISTUP MEHANIZMU PRITUŽBE

Postoji li poseban postupak (npr. preko Institucije ombudsmena ili sličnih institucija) namijenjen razmatranju pritužbi na navodno nepravedan tretman lokalnih institucija?

“Postoji poseban postupak razmatranja pritužbi na lokalnom nivou posebno kreiran za razmatranje navoda o nepravdom postupanju lokalne uprave.”

Komentar:

Internim aktima Općine Goražde je propisan poseban postupak razmatranja pritužbi građana – građani mogu uložiti žalbu ili primjedbu na rad bilo kojeg službenika i mogu to učiniti direktno ili anonimnim putem. Internim aktima propisana je procedura postupanja po takvim prijavama, a lokalna administracija na osnovu tih poda-

taka (uz druge izvore) priprema i objavljuje informaciju o zadovoljstvu građana. Pored toga, moguće je i u bilo kojem trenutku podnositi žalbu Uredu ombudsmena za ljudska prava BiH, ali tu treba uzeti u obzir da građani ne koriste ovu mogućnost često, obzirom da preporuke ombudsmena koje se donose po osnovanim prijavama nemaju obavezujući karakter za instituciju kojoj su upućene, pa samim tim, često ni pravog efekta.

DJELOTVORNOST

5.2. POSTUPANJE PO PRITUŽBAMA

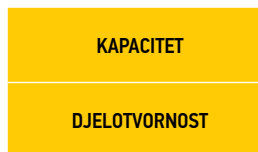
Koliko je u praksi djelotvoran postupak razmatranja pritužbi?

“Općinska administracija ističe optimalnu efikasnost u postupanju po pritužbama, ali nije moguće dobiti konkretne podatke koji to ilustruju.”

Komentar:

Iako Općina Goražde ima utvrđene mehanizme postupanja po žalbama u skladu sa svojim internim aktima i iako se te procedure provode, ne postoje jasni indikatori efikasnosti tih procedura, niti ju je moguće izmjeriti, obzirom da nisu dostupni konkretni podaci.

6. REVIZIJA

KAPACITET

6.1. PROPISI O REVIZIJI LOKALNE UPRAVE

U kojoj mjeri su prisutne redovne revizije lokalnih organa uprave i iscrpni propisi o sankcionisanju?

“Postoje godišnji planovi interne i eksterne revizije, ali se rezultati interne revizije ne objavljuju.”

Komentar:

Redovna interna revizija se obavlja u skladu sa godišnjim planom interne revizije, što je ujedno i zakonska obaveza, kao i na osnovu naloga načelnika.

Eksterna (državna) revizija se obavlja od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH i prvenstveno se revidiraju finansijski izvještaji o poslovanju i zakonska obaveza je da se izvrši najmanje jednom u pet godina. Rezultati eksterne revizije su javni i isti se objavljuju na web stranici Ureda za reviziju institucija u FBiH, dok se nalazi interne revizije ne objavljuju i internog su karaktera. Posljednja revizija od strane Ureda za reviziju institucija u FBiH je obavljena u toku 2008. godine. Kada su u pitanju glavni nalazi iz ovog izvještaja, Općina nije dosljedno provodila Zakon o budžetima u FBiH u dijelu korištenja odobrenih sredstava za planirane namjene i do visine odobrene u Posebnom odjelu budžeta Općine za 2008. godinu, što je dovelo do prekoračenja budžeta. Također, u ovom izvještaju se napominje i da način korištenja poslovnih prostora nije usklađen sa odredbama Odluke o jedinstvenom načinu ustupanja, korištenja i zaštiti poslovnih prostorija i zgrada u vlasništvu Općine Goražde; godišnjim popisom na dan 31.12.2008. godine nije utvrđeno stvarno stanje imovine, potraživanja i obaveza

Općine; Općina nije vršila zaračunavanje penala u iznosu od 0,2% za svaki dan kašnjenja, a najviše 5% ukupne cijene ugovorenih radova. Međutim, mišljenje Ureda za reviziju je da, izuzev prekoračenja budžeta, finansijsko poslovanje Općine Goražde je bilo u svim materijalno značajnim aspektima usklađeno sa važećom zakonskom regulativom.

DJELOTVORNOST

6.2. DJELOTVORNOST REVIZIJA LOKALNIH ORGANA UPRAVE

Koliko su djelotvorne revizije organa lokalne samouprave?

“Organizacioni kapaciteti Općine ne omogućavaju provedbu preporuka iz interne revizije, a preporuke eksterne revizije se primjenjuju.”

Komentar:

U dosadašnjoj praksi, u Općini Goražde interni revizor nije vršio reviziju usvojenih preporuka datih kroz internu reviziju, jer u organizacionoj strukturi Općine ne postoji jedinica za internu reviziju. Što se tiče eksterne revizije i njihovih nalaza, općinska administracija slijedi nalaze i preporuke date u izvještaju revizije.

6.3. NADZOR NAD REVIZIJOM LOKALNIH VLASTI

U kojoj mjeri je efikasan nadzor nad revizijom lokal-

nih vlasti?

„Nadzor nad revizijom lokalnih vlasti vrši se od strane Ureda za reviziju FBiH.“

Komentar:

Ured za reviziju FBiH radi po međunarodnim standardima revizije i revidira finansijske izvještaje koji se pripremaju, izrađuju i prezentuju u skladu sa relevantnim okvirom za finansijsko izvještavanje koji se po pravilu utvrđuje Zakonom o računovodstvu i reviziji. Kao relevantni okvir za finansijsko izvještavanje mogu biti uzeti u obzir:

1. Međunarodni računovodstveni standardi, odnosno međunarodni standardi finansijskog izvještavanja;
2. Državni – nacionalni računovodstveni standardi;
3. Drugi relevantni izvori za finansijsko izvještavanje.

Ured za reviziju FBiH može tražiti određene informacije i općinska administracija je obavezna da omogući uvid u traženu dokumentaciju. Po međunarodnim standardima revizije i prakse interne revizije, eksterna revizija vrši nadzor efikasnosti rada interne revizije sa ciljem unapređenja rada interne revizije, a ujedno se time ispunjava i zakonska obaveza. Međutim, u praksi veliki broj institucija u FBiH i BiH generalno dobija negativno mišljenje revizije, pa je ta činjenica ilustrativna u kontekstu da ne postoji efikasan nadzor revizije na lokalnom nivou.

7. CENTRALIZOVANI NADZOR LOKALNE UPRAVE

KAPACITET

7.1. KAPACITET ZA NADZOR LOKALNE VLADE

U kojoj mjeri centralna vlada ima neophodna sredstva da efikasno izvršava dodijeljenu ulogu u smislu nadzora djelovanja lokalne vlade?

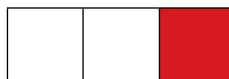
„Federalne i kantonalne vlasti imaju djelimična sredstva da efikasno nadziru djelovanje lokalnih vlasti.“

Komentar:

Ne postoje kapaciteti (ljudski, finansijski i sl.) na nivou centralne vlasti kojima bi se vršio efikasan nadzor djelovanja lokalnih vlada. Agencija za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije Bosne i Hercegovine (APIK) nominalno ima nadzornu ulogu, ali takođe ne raspolaže kapacitetom za nadzor lokalnih vlasti. Osim toga, državni nivo nije nadležan za lokalnu samoupravu, jer takva nadležnost nije definisana Ustavom BiH. Jedini vid nadzora o kojem se može govoriti je upravni nadzor nad zakonitošću odluka i radom lokalne samouprave, i to u kontekstu entitetskog/kantonalnog nivoa vlasti.

DJELOTVORNOST

7.2. DJELOTVORNOST NADZORA LOKALNE UPRAVE

Koliko su efikasne federalne/kantonalne vlasti u obavljanju svoje dodijeljene uloge u smislu nadzora

nad lokalnom vladom?

„Organi viših nivoa vlasti ne sprovode dodijeljenu ulogu u smislu otkrivanja i djelovanja u slučajevima kršenja propisa, zagovaranja reformi ili pružanja obuke i tehničke podrške lokalnim upravama.“

Komentar:

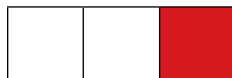
Nadzor nad radom lokalne uprave se svodi na reaktivnu kontrolu zakonitosti akata koje donose organi lokalne samouprave, dok prevencija korupcije, sprovođenje reformskih mjera i drugo djelovanje u pravcu poboljšanja integriteta djelovanja lokalne samouprave u potpunosti izostaje.

8. ISTRAGA I OTKRIVANJE KORUPCIJE

KAPACITET
DJELOTVORNOST

KAPACITET

8.1. KAPACITETI ZA OTKRIVANJE I ISTRAŽIVANJE KORUPCIJE

U kojoj mjeri postoji kapacitet za nezavisnu istragu i otkrivanje korupcije na lokalnom nivou?

„Ne postoji poseban interes medija za slučajeve korup-

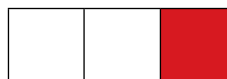
cije na lokalnom nivou.“

Komentar:

Lokalni mediji nemaju nikakvu praksu objavljivanja informacija koje se odnose na istrage korupcije na lokalnom nivou – njihova nezavisnost je upitna, usljed jasno iskazanih političkih interesa i/ili pritisaka koji djeluju prema lokalnim medijima. Takođe, ne postoji lokalno antikoruptivno tijelo, a APIK nema dovoljno kapaciteta da bi mogao aktivno djelovati i na nivou lokalne samouprave.

DJELOTVORNOST

8.2. EFIKASNOST ISTRAGE I OTKRIVANJA KORUPCIJE

U kojoj su mjeri slučajevi korupcije u lokalnoj vlasti, u stvari, istraženi i otkriveni u praksi?

„Ne postoje dostupni podaci o otkrivanju i procesuiranju slučajeva korupcije.“

Komentar:

Ne postoje dostupni podaci iz kojih bi se mogao pratiti proces istraga korupcije. Kao aktivni mehanizam sprečavanja sukoba interesa, svaki zaposlenik mora, prilikom stupanja na dužnost u općinskoj administraciji, ispuniti imovinski karton podacima o vlastitoj imovini i dostaviti ga Agenciji za državnu službu, ali takva vrsta podataka nije poznata javnosti. Općenito, ne postoje informacije na osnovu kojih bi se mogao izvesti zaključak o tome na koji način i u kojoj mjeri se slučajevi korupcije procesuiraju.

9. PODIZANJE SVIJESTI I EDUKACIJA JAVNOSTI

KAPACITET

9.1. KAPACITET ZA ZAGOVARANJE I PODIZANJE SVIJESTI O BORBI PROTIV KORUPCIJE

U kojoj mjeri postoji kapacitet za edukativne aktivnosti, javne informacije i zagovaranje po pitanjima borbe protiv korupcije na lokalnom nivou?

„Postoji interes općinske administracije za navedene aktivnosti, ali ne i sistematski pristup.“

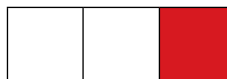
Komentar:

Obzirom da ne postoji neko zvanično tijelo koje bi se bavilo ovakvim pitanjima, da lokalni mediji nisu zainteresovani za objavljivanje priča o korupciji na lokalnom nivou i da ne postoji naglašena uloga civilnog društva u Općini Goražde u ovom smislu, tako ni podizanje svijesti o pitanjima borbe protiv korupcije nije na zadovoljavajućem nivou. S druge strane, općinska administracija, uključujući i načelnika, pokazala je kooperativnost u svim varijantama saradnje na implementaciji različitih antikoruptivnih projekata civilnog društva izvan Općine Goražde – stoga se može zaključiti da postoji interes

općinske administracije da se radi na pitanju podizanja svijesti i zagovaranja protiv korupcije, ali da ne postoje adekvatni kapaciteti unutar same općine kako bi se sami zaposlenici mogli u tom pogledu više angažovati.

DJELOTVORNOST

9.2. DJELOTVORNOST PODIZANJA SVIJESTI I ZAGOVARANJA BORBE PROTIV KORUPCIJE

U kojoj su mjeri edukativne aktivnosti, javne informacije i zagovaranje borbe protiv korupcije na lokalnom nivou uspješni u borbi protiv korupcije?

„Ne postoje podaci koji bi ukazivali na uspjeh edukativnih, informativnih i zagovaračkih aktivnosti u borbi protiv korupcije na lokalnom nivou.“

Komentar:

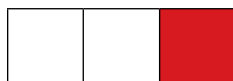
U skladu sa gore navedenim – ne postoje dokazi o aktivnom djelovanju medija ili civilnog društva koji bi ukazivali na uspjeh u antikoruptivnim aktivnostima. Takođe, ne postoji ni zvanično tijelo koje bi se bavilo pitanjem antikorupcije. Službenici u općinskoj administraciji, općinski vijećnici, kao i građani, svjesni su da je korupcija prisutna, ali da se na tom problemu ne radi dovoljno. Ministarstvo za pravosuđe, upravu i radne odnose BPK Goražde, sredinom 2014. godine pokrenulo je proceduru izrade zakona o formiranju agencije za prevenciju korupcije i koordinaciju borbe protiv korupcije na kantonalnom nivou, sa ciljem efikasnije borbe protiv korupcije, ali ne postoje podaci da je taj zakon i usvojen.

10. DRUŠTVENA ODGOVORNOST

KAPACITET

10.1. KAPACITET ZA DRUŠTVENU ODGOVORNOST

U kojoj su mjeri nevladini akteri aktivni u promovisanju društvene odgovornosti s ciljem pozivanja lokalne vlasti na odgovornost?

„Nevladini akteri su donekle aktivni u promovisanju inicijativa društvene odgovornosti s ciljem pozivanja lokalne vlasti na odgovornost.“

Komentar:

Prema zvaničnim podacima, Općina Goražde ima izuzetno veliki broj registrovanih organizacija civilnog društva u odnosu na ukupan broj stanovnika – preko 200. Međutim, veoma mali procenat istih je aktivan (oko 10%), a još manji je broj organizacija koje proaktivno djeluju u smislu javnog interesa, preispitivanja odluka vlasti i pozivanja istih na odgovornost – u skorije vrijeme takvi slučajevi nisu uopće zabilježeni.

DJELOTVORNOST

10.2. DJELOTVORNOST DRUŠTVENE ODGOVORNOSTI

U kojoj mjeri su inicijative društvene odgovornosti, pokretane od strane nevladinih aktera, bile uspješne u pozivanju lokalnih vlasti na odgovornost?

„Inicijative društvene odgovornosti ne postoje ili se većinom svode na aktivnosti koje nemaju dovoljnu težinu da bi stavile pritisak na donosiocima odluka i/ili ih pozivale na odgovornost.“

Komentar:

Većina aktivnosti koje se provode od strane lokalnih organizacija civilnog društva su takve da ne nameću preispitivanje odgovornosti donosilaca odluka ili bilo kakva pitanja političkog karaktera koja bi mogla skrenuti pažnju na samu organizaciju i njeno djelovanje i time joj stvoriti negativan predznak – aktivnosti se većinom svode na npr. podizanje svijesti o pitanjima zdravlja i slično.

VI ZAKLJUČCI I PREPORUKE

Posmatrajući konačne rezultate LIS istraživanja za Općinu Goražde, uočljivo je da postoji značajan prostor za poboljšanje funkcionisanja - bilo da se radi o dodatnom unapređivanju oblasti koje su ocijenjene kao prosječne, ili temeljnim promjenama u oblastima koje su ocijenjene kao slabe. U razgovoru sa predstavnicima općinske administracije kao najveći problemi istaknuti su:

- postojanje političkog pritiska na načelnika, zaposlenike općinske administracije, vijećnike i lokalne medije;
- nedovoljna zainteresovanost građana u segmentima u kojima administracija nastoji uključiti građane u procese odlučivanja (npr. prilikom donošenja budžetskih dokumenata ili regulacionih planova);
- nedovoljni finansijski i ljudski kapaciteti i prevaziđena sistematizacija (disbalans u odnosu namještenika i službenika);
- nepostojanje institucije koja bi se bavila pitanjima antikorupcije;
- nedovoljan rad na podizanju svijesti i zagovaranju za borbu protiv korupcije;
- pasivnost civilnog društva u djelovanju u pravcu antikorupcije;
- nezainteresovanost lokalnih medija usljed političkog pritiska za objavljivanje informacija o otkrivanju i procesuiranju borbe protiv korupcije;
- nepostojanje kapaciteta za adekvatno vršenje nadzora nad radom lokalne vlasti;
- negativna percepcija građana i predstavnika općinske administracije o postojanju korupcije, uz istovremeno nedovoljnu aktivnost na podizanju svijesti i zagovaranju, te otkrivanju i procesuiranju korupcije.

PREPORUKE

1. Donijeti plan integriteta kao jednu od obaveza iz Strategije za borbu protiv korupcije;
2. Unaprijediti transparentnost objavljivanja relevantnih podataka u procedurama javnih nabavki, u skladu sa već postojećim pravilima, te u skladu sa odredbama novog Zakona o javnim nabavkama obavezno objavljivati godišnje planove nabavki na web stranici Općine;
3. Staviti prioritetan fokus na najlošije ocijenjene aktere i dimenzije u procjeni i utvrditi mogućnosti za njihovo poboljšanje i potencijalne pravce djelovanja;
4. Predložiti zakonsku intervenciju resornim ministarstvima u smislu promjena u djelovanju institucija za zapošljavanje: usljed utvrđenog disbalansa strukture ljudskih resursa u odnosu na broj nezaposlenih, bilo bi potrebno uskladiti potrebe tržišta rada i programe obrazovanja;
5. Prilagoditi budžetske dokumente građanima radi lakšeg razumijevanja istih – donošenje budžeta u formi tzv. budžeta za građane, koji će biti razumljiv i iz aspekta laika za ekonomska pitanja;
6. Unaprijediti proaktivnu transparentnost u procesima donošenja odluka lokalne vlasti, aktivno i blagovremeno oglašavati javne rasprave, kako bi se poboljšalo građansko učešće u procesima donošenja odluka;
7. Unaprijediti komunikaciju i saradnju sa lokalnim organizacijama civilnog društva, posebno u dijelu borbe protiv korupcije;
8. Unaprijediti i modernizovati komunikaciju općinske administracije sa javnošću – putem društvenih mreža, web stranice, mobilnih i web aplikacija i sl. – ali istovremeno i održavati tradicionalne načine komuniciranja, putem pamfleta, brošura, šalter sale i oglasnih ploča u Općini.

VII IZVORI KORIŠTENI PRILIKOM IZRADA LIS PROCJENE

1. *Budžet Općine Goražde za 2014. godinu*, Službene novine Općine Goražde br. 10/13, dostupno na: <http://www.gorazde.ba/files/2013/Novine%20broj%2010.pdf>
2. *Budžet Općine Goražde za 2015. godinu*, Službene novine Općine Goražde br. 10/14, dostupno na: <http://gorazde.ba/files/2014/broj%2010.pdf>
3. Centri civilnih inicijativa, *Načelnik i lokalna samouprava: liderstvo, demokratija, razvoj*, Decembar 2009.
4. *Dokument Okvirnog budžeta Općine Goražde za period 2015-2017*, dostupno na: <http://gorazde.ba/files/2014/DOB-2015-2017.pdf>
5. Eda – Banja Luka, *Dobro je dobro saradivati – Iskustva u razvoju lokalne samouprave*, 2008.
6. *Etički kodeks za izabrane zvaničnike Općine Goražde*, Goražde, 29.09.2005.
7. Federalni zavod za statistiku, *Bosansko – podrinjski kanton u brojicama*, Sarajevo, 2015
8. Grupa autora, *Analiza stanja lokalne uprave i samouprave u BiH* (nacrt), Banja Luka, 2005., izvještaj dostupan na: http://www.osfbih.org.ba/images/Prog_docs/LG/Arhiv/Istrazivanja/2005_Analiza_stanja_lokalne_uprave_u_BiH.pdf
9. *Izborni zakon BiH*, Službeni glasnik BiH, br. 20/04
10. *Lokalni akcioni plan za biodiverzitet Općine Goražde*, dostupno na: <http://gorazde.ba/razvoj/Files/LBAP%20Gorazde.pdf>
11. *Lokalni ekološki akcioni plan 2011-2016*, dostupno na: <http://gorazde.ba/razvoj/Files/LEAP%20Gorazde.pdf>
12. Muhamed I. Mujakić, *Lokalna samouprava u Federaciji Bosne i Hercegovine – koncept, nadležnosti i organi*, dostupno na: http://www.iju.hr/HJU/HJU/preuzimanje_files/2010-4%2007%20Mujakic.pdf
13. *Poslovnik Općinskog vijeća Općine Goražde*, Službene novine Bosansko – podrinjskog kantona, br. 2/08, dostupno na: <http://www.gorazde.ba/files/sln22008.pdf>

14. *Strategija održivog razvoja Općine Goražde za period 2012-2016. godine*, dostupno na: http://www.gorazde.ba/files/Strategija_Gorazde_final_local/index.html
15. *Program kapitalnih investicija Općine Goražde, 2012-2016*, dostupno na: <http://gorazde.ba/razvoj/Files/Program%20kapitalnih%20investicija%202012-2016.pdf>
16. *Statut Općine Goražde*, dostupno na: <http://www.gorazde.ba/dokumenti/statut.pdf>
17. *Strategija privlačenja investicija u Općinu Goražde*, dostupno na: <http://gorazde.ba/razvoj/Files/Plan%20privlacenja%20investicija.pdf>
18. *Strategija razvoja omladinske politike Općine Goražde 2010-2015*, dostupno na: <http://gorazde.ba/razvoj/Files/Strategija%20razvoja%20omladinske%20politike.pdf>
19. *Strategija za izgradnju partnerstva i saradnju sa građanima*, dostupno na: <http://gorazde.ba/razvoj/Files/Strategija%20za%20izgradnju%20partnerstva%20i%20saradnju%20sa%20gradanima.pdf>
20. Transparency International, *Nalazi istraživanja o transparentnosti jedinica lokalne samouprave u Bosni i Hercegovini*, 2012.
21. Transparency International BiH, *Studija sistema nacionalnog integriteta – Bosna i Hercegovina 2013*.
22. *Zakon o državnoj službi FBiH*, Službene novine FBiH, br. 09/03
23. *Zakon o finansiranju političkih stranaka*, Službeni glasnik BiH, br. 22/00
24. *Zakon o izboru, prestanku mandata, opozivu i zamjeni načelnika u općinama u FBiH*, Službene novine FBiH, br. 9/08
25. *Zakon o namještenicima u organima državne službe u Federaciji BiH*, Službene novine FBiH br. 49/05
26. *Zakon o principima lokalne samouprave*, Službene novine FBiH, br. 49/06

